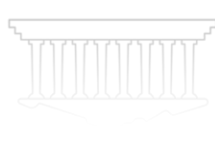
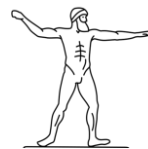
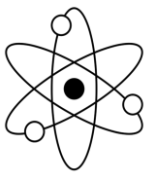


ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΜΕΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC SOCIETY FOR ARCHAEOMETRY



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
PROGRAM



ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΑΡΤΕΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΠΑΡΟΥ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΑΡΤΕΜΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Οργανωτική Επιτροπή

Δρ Μ. Καπαρού, ΕΚΕΦΕ 'Δημόκριτος'
Δρ Α. Οικονόμου, ΕΚΕΦΕ 'Δημόκριτος'
Δρ Ε. Κουλουμπή, Εθνική Πινακοθήκη
Δρ Μ. Παπαγεωργίου, The American College of Greece
Δρ Ι. Μπασιάκος, ΕΚΕΦΕ 'Δημόκριτος'
Καθ. Γ. Φακορέλλης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Δρ Ε. Φιλιππάκη, ΕΚΕΦΕ 'Δημόκριτος'

Επιστημονική Επιτροπή

Prof. Ph. Betancourt (Temple University)
Prof. J. Henderson (Nottingham University)
Prof. Marcos Martín-Torres (University of Cambridge)
Dr E. Photos-Jones (Scottish Analytical SAA)
Prof. Th. Rehren (The Cyprus Institute)
Prof. K. Sporn (German Archaeological Institute)
Prof. P. Vandenabeele (Ghent University)
Καθ. Σ. Βαλαμώτη (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
Καθ. Ν. Ζαχαριάς (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου)
Δρ Δ. Ιγνατιάδου, (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο)
Καθ. Γ. Καραπαναγιώτης (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
Δρ Π. Καρκάνας (Wiener Laboratory ASCSA)
Δρ Α.-Γ. Καρύδας (ΙΠΣΦ, ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος")
Καθ. Β. Κασσιανίδου (Πανεπιστήμιο Κύπρου)
Δρ Ε. Κυριατζή (Fitch Laboratory, Βρετανική Σχολή Αθηνών)
Καθ. Δ. Μακρής (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής)
Αναπλ. Καθ. Έ. Μαργαρίτη (The Cyprus Institute)
Καθ. Β. Μέλφος (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκη)
Καθ. Σ. Μπογιατζής, (Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής)
Δρ Χ. Μπρεκουλάκη (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών)
Αναπλ. Καθ. Ε. Νικήτα (The Cyprus Institute)
Καθ. Γ. Παπαδάτος, (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών)
Δρ Ν. Παπαδημητρίου (Μουσείο Κανελλοπούλου)
Καθ. Β. Περδικάτσης (Πολυτεχνείο Κρήτης)
Καθ. Απ. Σαρρής (Πανεπιστήμιο Κύπρου)
Καθ. Γρ. Τσόκας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκη)

ΧΟΡΗΓΟΙ - ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ



ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού



ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»



ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ Α.Ε.
Δρ Κ.Ι. ΒΑΜΒΑΚΑΣ - ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ



ISA2024.Melbourne

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητοί/ές Συνάδελφοι,

Σας καλωσορίζουμε στις εργασίες του 8^{ου} Συμποσίου Αρχαιομετρίας της Ελληνικής Αρχαιομετρικής Εταιρείας (ΕΑΕ), που πραγματοποιείται από την Τρίτη, 17 Οκτωβρίου ως την Παρασκευή, 20 Οκτωβρίου 2023 στους χώρους του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, κατόπιν ευγενούς χορηγίας του Διοικητικού Συμβουλίου του.

Το Συμπόσιο αποτελεί συνέχεια των επτά (7) προηγούμενων αντίστοιχων διοργανώσεων που έχει πραγματοποιήσει με επιτυχία η ΕΑΕ στο παρελθόν. Έχει τίτλο **«Αρχαιομετρία πέρα από την ανάλυση: Ερμηνευτικές Προσεγγίσεις»** και ως επίκεντρο την Πολιτιστική Κληρονομιά του ελλαδικού χώρου, των Βαλκανίων και της αν. Μεσογείου. Στοχεύει να αναδείξει τα αποτελέσματα των τρεχουσών ερευνών και να αποτελέσει έναυσμα για την αποτίμηση μεθοδολογιών, πρακτικών και εμπειριών, στην επίλυση μακροχρόνιων προβλημάτων και στην αναζήτηση μελλοντικών προοπτικών και τάσεων.

Οι εργασίες που παρουσιάζονται στο πλαίσιο του 8^{ου} Συμποσίου κατανέμονται στις εξής θεματικές ενότητες:

- α. Λίθοι, Χρωστικές και Κονιάματα**
- β. Ανόργανα Υλικά (Κεραμικά, Μέταλλα, Γαλώδεις Ύλες)**
- γ. Βιοϋλικά και Οργανικά κατάλοιπα**
- δ. Θετικές Επιστήμες στην Επιστήμη της Συντήρησης**
- ε. Νέες και εδραιωμένες εφαρμογές στην Αρχαιομετρία**

Στις εργασίες του Συμποσίου πρόκειται να ανακοινωθούν πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες, υπογραφόμενες από Έλληνες και ξένους ειδικούς, που αναφέρονται σε σημαντικά ερευνητικά ζητήματα της Ελλάδος και της ευρύτερης περιοχής και καλύπτονται με μεγάλη επιτυχία όλα, σχεδόν, τα θεματικά πεδία των σύγχρονων αρχαιομετρικών μελετών. Επισημαίνεται, ακόμη, η ειδική σπουδαιότητα της από κοινού συνεισφοράς Αρχαιολόγων και ειδικών από τις Θετικές Επιστήμες σε πολλές εργασίες, καθώς και το υψηλό ποσοστό παρουσίας νέων επιστημόνων με προφορικές ανακοινώσεις ή με μορφή αφίσας.

Επιπροσθέτως, σε αυτό το Συμπόσιο εγκαινιάζεται το Βραβείο Νέου/ας Ερευνητή/ιας **«Μυρτώ Γεωργακοπούλου»**, στη μνήμη της αγαπημένης φίλης και συναδέλφου που μας άφησε τόσο πρόωρα.

Την Επιστημονική Επιτροπή απαρτίζουν κορυφαίοι ερευνητές και ερευνήτριες, των οποίων η συνεισφορά στο χώρο της Αρχαιομετρίας και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς έχει ευρέως

αναγνωρισθεί. Η συνεισφορά τους ήταν, ήδη, καίρια στην αξιολόγηση των υποβληθεισών περιλήψεων και αναμένεται να είναι εξίσου ουσιαστική στην επιστημονική κρίση των εργασιών που θα υποβληθούν προς δημοσίευση στα Πρακτικά του Συμποσίου. Υπενθυμίζεται ότι τα Πρακτικά του Συμποσίου θα δημοσιευτούν στο περιοδικό AURA, το οποίο είναι ένα διεθνές επιστημονικό περιοδικό με σύστημα διπλής ανώνυμης αξιολόγησης που εκδίδεται ετησίως από το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Θα θέλαμε επίσης να ευχαριστήσουμε τους εκλεκτούς συναδέλφους που αποδέχτηκαν την πρόσκληση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΑΕ να συμμετέχουν με προσκεκλημένες ομιλίες, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων στο χώρο της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Σας ευχαριστούμε όλους και όλες θερμά για τη στήριξη και συμμετοχή σας στο 8^ο Συμπόσιο της ΕΑΕ, το οποίο ευελπιστούμε ότι θα είναι αντάξιο της λαμπρής παράδοσης των προηγούμενων αντίστοιχων.

Με εκτίμηση,

Η Οργανωτική Επιτροπή - Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΑΕ

INTRODUCTION

Dear Colleagues,

We welcome you to the 8th Symposium of Archaeometry by the Hellenic Society for Archaeometry (HSA), which takes place on Tuesday, October 17- Friday, October 20, 2023 at the premises of the Byzantine and Christian Museum with the kind support of its Board.

The Symposium succeeds the seven (7) previous symposia successfully held by HSA in the past. It is entitled "**Archaeometry beyond analysis: Interpretive Approaches**" and focuses on the Cultural Heritage of Greece, the Balkans and Eastern Mediterranean. It aims to highlight the results of current research and serve as a springboard for the evaluation of methodologies, practices and experience, in resolving ongoing issues and in the search for future perspectives and trends.

The papers presented in the context of the 8th Symposium are divided into the following thematic sections:

- a. **Stones, Pigments and Mortars**
- b. **Inorganic Materials (Ceramics, Metals, Vitreous Materials)**
- c. **Biomaterials and Organic residues**
- d. **Conservation Science**
- e. **New and established applications in Archaeometry**

In the proceedings of the Symposium, original scientific papers by Greek and foreign experts, related to important research issues of Greece and the wider region and covering almost all the thematic fields of modern Archaeometry studies, are to be presented. The joint contribution of archaeologists and experts from the Physical Sciences in many studies, as well as the high percentage of participation of young scientists with oral or poster presentations should be highlighted.

In addition, the "**Myrto Georgakopoulou**" Young Researcher Award is inaugurated in this Symposium, in memory of the beloved friend and colleague who left us so early.

The Scientific Committee is comprised of leading researchers, whose contribution to the field of Archaeometry and Cultural Heritage has been widely recognized. Their aid has already been crucial in the evaluation of the submitted abstracts and is expected to be equally essential in the review of the papers to be submitted for publication in the Proceedings of the Symposium. We kindly remind you that the Proceedings of the Symposium will be published in AURA, which is an international scientific journal following peer review system and is published by the

Department of History and Archeology of the National and Kapodistrian University of Athens on an annual basis.

We would also like to thank the distinguished colleagues who accepted the invitation of the HSA Board to deliver invited talks, covering a wide range of research in the field of Cultural Heritage.

We sincerely thank you all for your support and participation in the 8th Symposium by HSA, which we are hopeful that it will be worthy of its brilliant tradition.

With our best wishes,

The Organizing Committee - The HSA Board



ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ / PROGRAM HELLENIC SOCIETY FOR ARCHAEOMETRY

ΠΡΟΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ / ORAL PRESENTATIONS

Τρίτη, 17 Οκτωβρίου 2023 / Tuesday, 17 October 2023

- 08:00-09:00** Προσέλευση Συνέδρων, Εγγραφές / Registration
- 09:00-09:30** Τελετή έναρξης και χαιρετισμοί / Opening Ceremony and welcoming remarks
- 09:30-11:30** *Λίθοι-Χρωστικές-Κονιάματα / Session: Lithics-Pigments-Mortars*
Προεδρείο / Chairs: Πομώνης Π. Μέξη Μ.
- 09:30-10:00** Η τοιχογραφία με το κυνήγι από τον Τάφο του Φιλίππου Β' στις Αιγές: Μια νέα διεπιστημονική προσέγγιση με μη-επεμβατικές τεχνικές στα πλαίσια του ερευνητικού έργου ReVis
Χαρίκλεια Μπρεκουλάκη (προσκεκλημένη ομιλία)
- 10:00-10:20** Μελέτη φυσικών και συνθετικών χρωστικών ultramarine με φυσικοχημικές μεθόδους
Πουρλιάκα Α., Μαλλετζίδου Λ., Ζορμπά Τ., Παρασκευόπουλος Κ., Παυλίδου Ε., Βουρλιάς Γ.
- 10:20-10:40** Διερευνώντας την πολυχρωμία των αρχιτεκτονικών μελών του Πεισιστράτειου Τελεστηρίου στο Ιερό της Δήμητρας και Κόρης στην Ελευσίνα
Φραντζή Γ., Μπρεκουλάκη Χ., Καρύδας Α., Θεουλάκης Π., Μπογιατζής Σ., Μαστροθεόδωρος Γ., Ε. Παπαθωμά
- 10:40-11:00** The effects of fire on wall paintings: In-situ following the thermal degradation of painting binders with a DRIFT environmental chamber
Malletzidou L.
- 11:00-11:20** Διαγνωστικό πρωτόκολλο τέχνηργων στο Εργαστήριο Συντήρησης Γλυπτών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου: Ένα μεθοδολογικό στάδιο στο πλαίσιο των εργασιών συντήρησης
Παναγάκος Ι., Τσακρή Κ.



- 11:20-11:40** **Πετρογραφική μελέτη εμφανίσεων οφίτη (σερπεντινίτη) στην Κρήτη. Αναζήτηση προέλευσης της πρώτης ύλης ευρημάτων της Ζάκρου**
Παπαδοπούλου Δ., Πομώνης Π.
- 11:40-12:00** **Διάλειμμα καφέ / Coffee break**
- 12:00-14:00** **Λίθοι-Χρωστικές-Κονιάματα / Lithics-Pigments-Mortars**
Προεδρείο / Chairs: Μπρεκουλάκη Χ., Λάσκαρης Ν.
- 12:00-12:20** **Ο ρόλος των λίθινων πρώτων υλών στη κατασκευή μακρολιθικών εργαλείων της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού στο Κορωπί Αττικής: Πετρογραφικά χαρακτηριστικά και πιθανή προέλευση**
Μέξη Μ., Πομώνης Π.
- 12:20-12:40** **Ελαφροβαρή επιχρίσματα για αποκαταστάσεις ιστορικών κατασκευών**
Λουκμά Μ., Καμπράγκου Π., Στεφανίδου Μ.
- 12:40-13:00** **An archaeometric study of hydraulic plasters from the Roman public baths of Kourion, Cyprus**
Kalofonou M., Ioannou I., Kassianidou V.
- 13:00-13:20** **Archaeometric investigation of post-Byzantine icons by means of macroscopic XRF**
Mastrotheodoros G.P., Asvestas A., Gerodimos Th., Chatzipadeliadis D., Agrafioti K., Tzima A., Anagnostopoulos D.F.
- 13:20-13:40** **Διάγνωση και ερμηνεία μιας επιζωγραφισμένης εικόνας μέσω αναλυτικών τεχνικών: Η περίπτωση της εικόνας «Παναγία με αγίους» (Nr.In.3622)**
Marolli F., Λαζίδου Δ.
- 13:40-14:00** **A comprehensive review and meta-analysis of compositional analyses of archaeological obsidian tools and evaluation of the discrimination of the Greek obsidian sources**
Drakoulakou E., Tsoutsoumanos E., Ntougas M., Polymeris G.S., Ganetsos Th., Laskaris N.
- 14:00-15:00** **Ελαφρύ γεύμα / Light lunch**
1^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων / 1st Poster Session



- 15:00-17:00** *Νέες και εδραιωμένες εφαρμογές στην Αρχαιομετρία / New and established applications in Archaeometry*
Προεδρείο / Chairs: Μπασιάκος Ι., Τσόκας Γ.
- 15:00-15:20** Ανασκόπηση της διακύμανσης του φαινομένου της θαλάσσιας δεξαμενής στο Αιγαίο Πέλαγος κατά τα τελευταία 13.000 χρόνια cal BP και οι επιπτώσεις της στη χρονολόγηση με 14C
Φακορέλλης Γ.
- 15:20-15:40** Innovations in imaging of the subsurface of archaeological sites and the interior of structural elements of monuments in 3 and 4 dimensions developed in the framework of the EKATY project
Tsokas G.N.
- 15:40-16:00** A modular custom-built Macro-XRF spectrometer for Heritage Science
Tsampa K., Androulakaki E., Assiouras P., Wrobel P., Karydas A.G.
- 16:00-16:20** Study and documentation of Late Bronze Age (LH IIIA1 period) pottery from “Vagia”, Kalapodi east Locris Greece: The use of 3D scanning technology and 3D color printing
Papageorgiou M.I., Brachos K., Ganetsos Th., Kantaros A., Mouzakiotou S., Soulis V.
- 16:20-16:40** Reevaluation of mathematical and tunnelling aspects of the Eupalinos’ aqueduct
Chiotis E.
- 16:40-17:00** An astronomical precise dating of Odysseus’ return to Ithaca
Papamarinopoulos S.P.
- 17:00-17:30** Διάλειμμα καφέ / Coffee break
-
- 17:30-18:30** ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΜΙΛΙΑ / KEYNOTE LECTURE
 Advanced X-ray based methodologies for the non-invasive investigation of tangible Cultural Heritage
Francesco Paolo Romano
-
- 18:30-18:40** Παρουσίαση του European Conference on X-Ray Spectrometry EXRS24
Καρύδας Α.
- 18:40-21:30** Δεξίωση Υποδοχής / Welcome reception
 Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο / Byzantine and Christian Museum



Τετάρτη, 18 Οκτωβρίου 2023 / Wednesday, 18 October 2023

- 08:30-09:30** Εγγραφές / Registration
- 09:30-11:30** *Ανόργανα υλικά - Κεραμικά και υαλώδεις ύλες / Inorganic materials - Ceramics and vitreous materials*
Προεδρείο / Chairs: Καρύδας Α., Ζαχαριάς Ν.
- 09:30-10:00** Recent and advanced data from pyrometallurgical studies
Νικόλαος Ζαχαριάς (προσκεκλημένη ομιλία)
- 10:00-10:20** Unlocking the secrets of glass bangles from Ierissos, Chalkidiki: Technological insights and provenance through SEM-EDS analysis
Oikonomou A., Tsanana A., Amprazogoula K., Rehren Th.
- 10:20-10:40** Mycenaean vitreous artifacts: Overcoming taxonomy hurdles via analysis
Kararou M., Oikonomou A., Nikolentzos K., Anagnostopoulos D.F., Karydas A.G.
- 10:40-11:00** Μικροσκοπικές παρατηρήσεις στην κεραμική του νεολιθικού οικισμού του Δισπηλιού Καστοριάς
Σαριδάκη Ν., Χριστοδούλου Κ., Heip A., Κυλίκογλου Β., Κωτσάκης Κ.
- 11:00-11:20** Archaeometric analysis of modern pottery from Kentri (Ierapetra, Crete) and its implications for the study of ancient ceramics: Tthe case of the Minoan granodioritic pottery in the Isthmus of Ierapetra
Koutounaki E., Nodarou E., Pomonis P., Papadatos Y.
- 11:20-12:00** Διάλειμμα καφέ / Coffee break
- 12:00-14:00** *Ανόργανα υλικά - Κεραμικά και υαλώδεις ύλες / Inorganic materials - Ceramics and vitreous materials*
Προεδρείο / Chairs: Κυριατζή Ε., Νοδάρου Ε.
- 12:00-12:20** Reaching the peak: Archaeometric analysis of pottery from the peak sanctuary of Philioremos-Gonies (north-central Crete)
Nodarou E., Kyriakidis E.
- 12:20-12:40** Ceramic production and exchange networks in Middle Bronze Age Attica
Balitsari A.



12:40-13:00 Η εξέλιξη της χονδροειδούς κεραμικής στο ιερό του Καλαποδίου από τα τέλη της Μυκηναϊκής Εποχής έως την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου: Αρχαιομετρικές προσεγγίσεις

Χριστοδούλου Κ., Hein Α.

13:00-13:20 Delos and its regional networks in the Hellenistic period

Marzec Ε.

13:20-15:00 Ελαφρύ γεύμα / Light lunch

2^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων / 2nd Poster Session

15:00-16:00 *Ανόργανα υλικά - Κεραμικά και υαλώδεις ύλες / Inorganic materials - Ceramics and vitreous materials*

Προεδρείο / Chairs: Κιλίκογλου Β., Παπαδάτος Γ.

15:00-15:20 Machine learning approaches in the interpretation of compositional data of archaeological ceramics collected with pXRF

Hein Α., Kilikoglou Β.

15:20-15:40 Colors on fire: Reconstructing the change of color hues in firing of experimental ceramic briquettes

Xanthopoulou Β., Karountzou Γ., Iliopoulos Ι.

15:40-16:00 Preliminary study of Lesvos clayey raw materials: A pXRF analysis

Pollatou Α.-Μ., Hein Α., Kiriati Ε., Iliopoulos Ι.

16:00-16:30 Διάλειμμα καφέ / Coffee break

16:30-18:30 *Γέφυρες Αρχαιομετρίας / Bridging Archaeometry*

16:30-16:40 Εργαστήριο Αρχαιολογικών και Δομικών Υλικών, Ινστιτούτο Νανοεπιστήμης και Νανοτεχνολογίας, Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. 'Δημόκριτος'

Καρατάσιος Ι.

16:40-16:50 Laboratory of Exploration Geophysics

Τσόκας Γρ.

16:50-17:00 The Marc and Ismene Fitch Laboratory for Archaeological Science, British School at Athens

Κυριατζί Ε., Müller Ν.



- 17:00-17:10** **The Malcolm H. Wiener Laboratory for Archaeological Science**
Μιχαηλίδης Δ.
- 17:10-17:20** **Ινστιτούτο Μελέτης Προϊστορικού Αιγαίου Ανατολικής Κρήτης (INSTAP Study Center for East Crete)**
Νοδάρου Ε., Hall Κ.
- 17:20-17:30** **Ινστιτούτο Ηλεκτρονικής Δομής και Λείζερ, ΙΤΕ**
Ρούμπου Μ., Φιλιππίδης Α.
- 17:30-17:40** **Τμήματα Φυσικής, Γεωλογίας και Πολιτικών Μηχανικών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**
Στεφανίδου Μ.
- 17:40-17:50** **Εργαστήριο Φυσικής Ανθρωπολογίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης**
Παπαγεωργοπούλου Χρ.
- 17:50-18:30** **Στρογγυλή τράπεζα / Round table**



Πέμπτη, 19 Οκτωβρίου 2023 / Thursday, 19 October 2023

- 08:30-09:00** Εγγραφές / Registration
- 09:00-11:20** *Ανόργανα υλικά – Μέταλλα / Inorganic materials – Metals*
Προεδρείο / Chairs: Χιώτης Ε., Νεραντζής Ν.
- 09:00-09:20** Χημική ανάλυση χάλκινων αντικειμένων της Πρώιμης και Μέσης Εποχής του Χαλκού από τη βόρεια ακτή της Κύπρου
Χαραλάμπους Α., Webb J.M., Κασσιανίδου Β., Παπασάββας Γ.
- 09:20-09:40** The “lost city of copper”? Copper production at Enkomi: A study of metallurgical ceramics
Ioannides D., Kassianidou V., Parasannas G.
- 09:40-10:00** Accidental or intentional? The practice of Early Copper-alloying with arsenic in the Aegean
Bassiakos Y., Filippaki E., Nikolopoulou A.
- 10:00-10:20** Assessment of erosion risk for metallurgical slags on Agios Sostis peninsula, Siphnos island
Tsakalos E., Kazantzaki M., Filippaki E., Bassiakos Y.
- 10:20-10:40** New data on the metallurgical production on western Siphnos
Zogkos G., Giannakopoulou M., Papadopoulou Z., Vlachopoulos A.
- 10:40-11:00** Early Bronze Age silver production on southern Sifnos: the sites of Kasela and Akrotiraki
Giannakopoulou M.
- 11:00-11:20** Το μυκηναϊκό σύστημα ta-ra-si-ja και η συμβολή των αρχαιομετρικών αναλύσεων στην κατανόησή του
Χρήστου Σ., Πετράκης Β., Παπαδάτος Γ.
- 11:20-12:00** Διάλειμμα καφέ / Coffee break
- 12:00-14:20** *Ανόργανα υλικά - Μέταλλα / Inorganic materials - Metals*
Προεδρείο / Chairs: Χαραλάμπους Α., Βαξεβανόπουλος Μ.
- 12:00-12:20** New data on the mining process at Lavrion
Vaxevanopoulos M., Ross J., Albaréde F., Davis G., Voudouris P., Melfos V., Blichert-Toft J.



- 12:20-12:40** Preliminary pXRF analysis on silver coins from ancient cities of Aegean Thrace
Nerantzis N., Tasaklaki M.
- 12:40-13:00** The numismatic heritage of Rhodes: Insights from microscopic X-ray fluorescence (μ -XRF) analyses of copper and silver alloy coins from the 4th century BCE to the 2nd century CE
Kladouri N.K., Skaltsa S., Gerodimos Th., Pezouvani K., Karydas A.G.
- 13:00-13:20** Ancient iron objects from the Sanctuary of Zeus Parnessios. Smithing the archaeometallurgical information
Roggenbucke M., Filippaki E.
- 13:20-13:40** Late Bronze Age gold artefacts from Kalapodi, Phthiotis, Central Greece: Preliminary results
Staikou M.C., Filippaki E., Dimaki S.
- 13:40-14:00** Epitaphioi from Vatopediou Monastery at Mount Athos and the Ecumenical Patriarchate of Constantinople: Advancements in manufacturing technology or just luxurious?
Karydis C., Panagopoulou A.P., Alipranti Fl.
- 14:20-15:30** Ελαφρύ γεύμα / Light lunch
3^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων / 3rd Poster Session
- 15:30-17:30** Βιοϋλικά και οργανικά κατάλοιπα / Biomaterials and organic residues
Προεδρείο / Chairs: Μουτάφη Ι., Ρούμπου Μ.
- 15:30-16:00** Εφαρμογές αναλυτικών και ψηφιακών μεθόδων στη μελέτη και προβολή ανθρωπολογικού υλικού
Χριστίνα Παπαγεωργοπούλου (προσκεκλημένη ομιλία)
- 16:00-16:20** METAMOBILITY: Meta-analysis and agent-based modeling of human mobility in the Graeco-Roman world
Nikita E.
- 16:20-16:40** A spatiotemporal study of population continuity and discontinuity in central Greece during Classical and Hellenistic times through biodistance analysis
Karligkioti A., Aravantinos V., Charami A., Nikita E.



16:40-17:00 **Exploring ancient infant weaning: Leveraging machine learning and Bayesian Modelling on stable isotope data from dentinal collagen**

Ganiatsou E., Souleles A., Papa Georgopoulou Ch.

17:00-17:20 **Echoes, an interdisciplinary reconstruction of life in ancient Thessaloniki**

Aidonis A., Ganiatsou E., Souleles A., Korelidou M., Bantavanou P., Georgiou G., Kompatsiaris I., Protopsalti S., Tzevreni S., Mitsopoulou E., Alagioglou C., Mavrokostidou M., Kartsiakli V., Vraka C.P., Papa Georgopoulou Ch.

20:30 **Δείπνο Συμποσίου / Symposium dinner**



Παρασκευή, 20 Οκτωβρίου 2023 / Friday, 20 October 2023

- 08:30-09:30** Εγγραφές / Registration
- 09:30-11:30** *Βιοϋλικά και οργανικά κατάλοιπα / Biomaterials and organic residues*
Προεδρείο / Chairs: Παπαγεωργοπούλου Χρ., Παπαθανασίου Α.
- 09:30-09:50** **Urban bioarchaeology of Thessaloniki. A biosocial analysis of the skeletal material excavated during the construction of the metropolitan subway**
Aidonis A., Ganiatsou E., Souleles A., Korelidou M., Bantavanou P., Protopsalti S., Tzevreni S., Vasileiadou S., Konstantinidou K., Papageorgopoulou Ch.
- 09:50-10:10** **Investigating food practices and cultural hybridity in the ancient Greek colony, Ambracia using Stable isotopes ($\delta^{15}\text{N}$, $\delta^{13}\text{C}$) and Bayesian Mixing model**
Georgiadou A., Ganiatsou E., Xanthopoulos K., Papageorgopoulou Ch.
- 10:10-10:30** **Investigation of spectral markers appropriate for optimized archaeogenetic analysis of ancient teeth and bones based on Raman scattering and fluorescence spectroscopy techniques**
Philippidis A., Mamali A., Psonis N., Vassou D., Tabakaki E., Nafplioti A., Poulakakis N., Anglos D.
- 10:30-10:50** **Developing a multi-analytical methodology for the detection and characterization of organic residues in archaeological findings using molecular spectroscopic techniques**
Konstantinou M.E., Roumpou M., Philippidis A., Sotiropoulou S., Anglos D.
- 10:50-11:10** **Foodways and pottery production and use in the Indus Valley Civilization: Application of spectroscopic and spectrometric techniques**
Sarkar S., Boyatzis S., Roumpou M., Kalogeropoulos N., Zacharias N.
- 11:30-12:00** Διάλειμμα καφέ
- 12:00-14:00** *Βιοϋλικά και οργανικά κατάλοιπα / Biomaterials and organic residues*
Προεδρείο / Chairs: Photos-Jones E., Φακορέλλης Γ.
- 12:00-12:20** **Doing biotech on a ...seasonal basis: the making of *psimythion* (5th-3rd c. BCE)**
Kallithraka S., Knapp C.W., Photos-Jones E.



- 12:20-12:40** **The contribution of residue analysis in the interpretation of prehistoric quartz chipped stone tools**
Palli O., Pavlidou E., Malletzidou L., Zorba T., Nazlis I., Trantalidou K., Darlas A., Pappa M., Kotsakis K., Andreou S., Triantafyllou S., Kourtessi-Philippakis G.
- 12:40-13:00** **Modern techniques on extremely old fossils: the case of conodonts**
Georgoroulos C., Stathopoulou E., Kranis H., Zambetaki-Lekkas A.
- 13:00-13:20** **Bioerosional tunneling in the dentine of the pygmy Hippo of Cyprus**
Noulis V., Stathopoulou E., Theodorou G.
- 13:20-13:40** **Κτερίσματα και προσφορές από οργανικά υλικά στο νεκροταφείο του Δέλτα Φαλήρου**
Παναγοπούλου Α., Παππάς Ι., Μπογιατζής Σ., Ζαχαριάς Ν.
- 13:40-15:00** **Ελαφρύ γεύμα / Light lunch**
4^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων / 4th Poster Session
- 15:00-16:30** **Θετικές Επιστήμες στη Συντήρηση / Conservation Science**
Προεδρείο / Chairs: Μπογιατζής Α., Χλουβεράκη Σ.
- 15:00-15:30** **Επίκαιρα ζητήματα της σύγχρονης θεωρίας της συντήρησης**
Μαρία Μερτζάνη (προσκεκλημένη ομιλία)
- 15:30-15:50** **Non Destructive Testing (NDT) methods for the evaluation of new green materials for artwork conservation**
Alexoroulou A.G., Kaminari A.A., Choulis K., Theochari S., Banou P., Kiskira E., Panou E., Mastrotheodoros G., Karabotsos A.
- 15:50-16:10** **Integrated research for the characterization of the construction technique of mural paintings from two different sites of the Vatopedi Monastery (Mount Athos, Greece)**
Kouloumpi E., Oikonomou A., Terlixi A.-V., Andrianakis M., Tornari V., Papanioannou E., Karydis C., Vandenabeele P., Rousaki A.
- 16:10-16:30** **Διαγνωστικές τεχνικές σε πήλινα πολύχρωμα ειδώλια κλασικής και ελληνιστικής περιόδου από την Χαλκίδα**
Καραμουζάς Δ., Παναγάκος Ι., Τσακρή Π., Χιδίρογλου Μ., Μπογιατζής Στ.
- 16:30-17:00** **Τελικά Σχόλια, Βραβεία ‘Μυρτώ Γεωργακοπούλου’ Λήξη Συμποσίου / Closing remarks, ‘Myrto Georgakopoulou’ awards**
Ακολουθεί καφές με συζήτηση / Coffee break with discussion



ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ / POSTER PRESENTATIONS

Τρίτη, 17 Οκτωβρίου 2023 / Tuesday, 17 October 2023

1^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων 14:00-15:30 / 1st Poster Session 14:00-15:30

Λίθοι-Χρωστικές-Κονιάματα / Lithics-Pigments-Mortars

Νάκου Σ., Γκανέτσος Θ., Κατσαντώνη Μ., Αλεξανδράκης Θ., Δούρος Π. | *Το έργο του ζωγράφου Αγοραστού στη Θεσσαλία του 17^{ου} αιώνα, συντήρηση εικόνων και ανάλυση χρωστικών*

Τούλη Β., Γκανέτσος Θ., Σδρόλια Σ., Αραμπατζής Σ., Κλιάφα Β., Παπαϊωάννου Ε. | *Αρχοντικό Γεωργίου Σβαρτς: Αρχαιομετρική προσέγγιση*

Daskalakis M.N., Ganetsos Th., Yiannouli E. | *Pigments on votives from Bronze Age Kapros on Kefalonia, the Ionian sea: Preliminary results from non-destructive spectroscopy techniques*

Daskalakis N., Ganetsos Th., Moraetis D., Papadopoulou E., Tzachili I. | *Materials analyses of stone votives from the Peak Sanctuary at Vrysinas (Rethymnon, Crete) applying spectroscopy techniques*

Mastrotheodoros G.P., Farmakalidis H.V., Konstanta A., Panou Th., Sampatakos A., Stasinopoulos S. | *Technical investigation of an outstanding Cretan icon*

Stamoulis K.C., Adam E., Agrafioti K.A., Asvestas A., Anagnostopoulos D.F. | *Elemental analysis of prehistoric chert artifacts from Kastritsa cave (Epirus, NW Greece) with the use of non-destructive XRF method*

Vivdenko S., Vasileiadou A., Tzanavari K., Malletzidou L., Paraskevopoulos K., Panagiotou K., Zacharias N. | *Archaeometric investigation of painting decoration in Derveni's Grave I, Thessaloniki*

Νέες και εδραιωμένες εφαρμογές στην Αρχαιομετρία / New and established applications in Archaeometry

Αργυρού Β.Γ. | *Ψηφιακό μουσείο, η χρησιμότητά του, τα απαραίτητα τεχνικά χαρακτηριστικά για την εφαρμογή του στον πολιτισμό. Ποια προγράμματα αναδεικνύουν τα ψηφιακά μουσεία, ποια η γνώμη των αρχαιολόγων για αυτά.*

Polymeris G.S., Martinis A., Minotou Ch., Poirazidis K., Skiadaressis A., Maniatis Y. | *Age assessment of monumental olive trees from the Ionian islands, Western Greece, using three different individual dating approaches*



Vafiadou A., Laskaris N., Kouki S., Tsoutsoumanos E., Polymeris G.S. | *Stimulated luminescence and obsidian hydration ages of archaeological interest from Greece and Turkey; an obvious hiatus within the 4th millennium BC*

Koulouri M. | *How the digitisation of a post-Inka Khipu artefact from Peru enabled a multivariate analysis for sign reduction*

Τετάρτη 18 Οκτωβρίου 2023 / Wednesday 18 October 2023

2^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων 14:00-15:30 / 2nd Poster Session 14:00-15:30

Ανόργανα υλικά - Κεραμικά και υαλώδεις ύλες / Inorganic materials - Ceramics and vitreous materials

Menelaou S., Kouka O. | *Characterising pottery production and importation in Early Bronze Age Troy: Preliminary results from thin-section petrography*

Pentedeke A., Kitis G., Aidona E., Sanjurjo Sánchez J., Triantafyllidis P., Polymeris G.S. | *Investigating ancient pottery technology: Assessment of maximum firing temperature in prehistoric Poliochni*

Vivdenko S., Keramaris A., Vasileiadou A., Malletzidou L., Thanos A., Zacharias N. | *Archaeometrical investigation of figurines from the ancient cemetery in Sindos, western Thessaloniki, Greece*

Kordali O., Oikonomou A., Kaparou M. | *Non-destructive investigation of corrosion patterns in vitreous Mycenaean materials*

Παπαδάκης Μ., Καρύδας Α., Καπαρού Μ. | *Μελέτη αρχαιολογικής φαγεντιανής με Φθορισμομετρία Ακτίνων Χ: Τεχνολογία και παραγωγή*

Ανόργανα υλικά – Μέταλλα / Inorganic materials - Metals

Φακορέλλης Γ., Μαραγκού Χ. | *Φυσικοχημική διερεύνηση παλαιομεταλλουργικής δραστηριότητας κατά την Ελληνιστική περίοδο στο Κάστρο της Μύρινας στη Λήμνο*



Πέμπτη, 19 Οκτωβρίου 2023 / Thursday, 19 October 2023

3^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων 14:00-15:30 / 3rd Poster Session 14:00-15:30

Βιοϋλικά και οργανικά κατάλοιπα / Biomaterials and organic residues

Andriopoulou N.C., Christidis G.E. | *The effect of pH, temperature and time on the dissolution behaviour and composition of microscopic SiO₂-rich phytoliths: results from long-term batch laboratory experiments*

Bantavanou P., Siegmund F., Moraitis K., Pavlidis P., Karakasi M.-V., Valakos E., Papageorgopoulou Ch. | *Histomorphometric method for age-at-death estimation on cremated human bones*

Ciorpac-Petraru O.-M., Groza V.-M., Popovici M., Neagu A., Bejenaru L. | *Comparative histological approach of inflammatory reactions in three possible cases of treponematosi identified in human skeletons of 15th-19th centuries from Iasi, Romania*

Georgiadou A., Zisis A., Ganiatsou E., Kallintzi K., Papageorgopoulou Ch. | *Investigating dietary patterns in the ancient colony of Abdera (Aegean Thrace, Greece). Stable isotope analysis ($\delta^{15}N$, $\delta^{13}C$) in human bone collagen*

Groza V.-M., Bejenaru L., Pîrnău L., Popovici M., Ciorpac-Petraru O.-M. | *Past lives of ladies in Medieval Moldova: multidisciplinary approach of a female skeleton exhumed from a necropolis of 16th-17th centuries, in Iasi, Romania*

Popovici M., Bilavschi G., Groza V.-M., Petraru O.-M., Bejenaru L. | *Assessing biological distance among medieval human populations from Eastern Romania*

Souleles A., Korelidou M., Aidonis A., Ganiatsou E., Bantavanou P., Protopsalti T., Tzevreni S., Konstantinidou K., Vasileiadou S., Winkelbach L., Blöcher J., Diekmann Y., Burger J., Papageorgopoulou Ch. | *Urbanization from a population genetics perspective in Thessaloniki between 300 BC and 1500 AD*



Παρασκευή, 20 Οκτωβρίου 2023 / Friday, 20 October 2023

4^η Συνεδρία Αναρτημένων Ανακοινώσεων 14:00-15:30 / 4th Poster Session 14:00-15:30

Θετικές Επιστήμες στη Συντήρηση / Conservation Science

Θεοδωροπούλου Χ.Μ., Γιαννουλάκη Μ., Ρογκενμπούκε Μ. | *Μελέτη κατάστασης διατήρησης και συντήρησης σιδηρών ευρημάτων γεωμετρικών και αρχαϊκών χρόνων*

Boloti A., Boyatzis S., Argyropoulou V., Giannoulaki M., Karatzani A. | *Interpretive approaches in the investigation of a field telephone from the Marathon Lake Museum*

Fardi Th., Haska E., Boyatzis S. | *The use of nanostructured fluids and gels for the cleaning of coated painted surfaces: A physicochemical assessment for the removal of Paraloid B72 from wall paintings*

